

Infoleht: Õiglane Kaubandus ja puit

Mis on õiglane kaubandus?

Oma tuumalt on õiglane kaubandus idee, mille eesmärgiks on kindlustada, et ostetava toote tootjad (nagu näiteks need, kes raiuvad puitu) saavad nende kaupade eest õiglase hinna – läbi õiglasemate kaubandussuhete mööda varustamise ahelat.

Põhilised õiglase kaubanduse organisatsioonid – Õiglase Kaubanduse Sildistamise Rahvusvahelised Organisatsioonid (FLO) ja Maailma Õiglase Kaubanduse Organisatsioon (WFTO) ¹ – nõustuvad järgnevatel õiglase kaubanduse tavaliste definitsioonidega:

„Õiglane Kaubandus on kaubanduse partnerlus, mis põhineb dialoogil, läbipaistvusel ja austusel, mis otsib suuremat võrdsust rahvusvahelises kaubanduses. See panustab jätkusuutlikku arendamisse, pakkudes tähtsusetuks muudetud tootjatele ja täälilistele paremaid kaubanduse tingimusi ja kindlustab nende õigusi – eriti Lõunas“

Lisaks sellele, et kindlustada tootjate jaoks õiglast hinda, sisaldab definitsioon rida põhihiprintsiipe, mida on üldjoontes kirjeldatud selle infolehe lõpus.

Miks on Õiglane Kaubandus puidusektori jaoks oluline?

Rohkem kui viiendiku maailma populatsiooni, sealhulgas ka paljude arengumaade põlisgruppide, elatis sõltub metsa ressursidest (FAQ, Maailma Pank). Siiski tähendavad tasakaalust väljas kaubanduse suhted sageli seda, et metsa kogukonnad ja väikesed metsafirmad ei saa globaalsest turust piisavalt tulu – nad saavad oma toodete eest madalaid hindu ja „naidivad“ elatise väikest kindlustatust.

Lisaks on aeg ja ressurss tänu jätkusuutlikule metsa haldamisele intensiivsemad. Rakendades Õiglast Kaubandust puidutoodetele, julgustaks ja lubaks see kogukonnal ja väikemetsaomanikel saada kompensatsiooni selle eest, et nende metsi hallatakse jätkusuutlikul viisil ning läbi õiglaste ja preemiat sisaldavate palkade.

Siiski, siiani ei ole õiglase kaubanduse ideed puidusektoris laialdaselt rakendatud. Praegu alustavad mõned algatused, mis kombineerivad jätkusuutlikku metsa haldamist (SFM) ja õiglast kaubandust. Avalikud võimud on hästi paigutatud, et tagada turgu õiglase kaubanduse puidutoodetele, mis nende algatuste nõuete järgi peavad olema edukad ja aitama juhtida vaesuse vähendamist globaalses Lõunas.

¹ FLO (www.fairtrade.net) tooted on sertifitseeritud, kuna neid toodetakse, müüakse, töötletakse ja pakendatakse nende kokkulepitud rahvusvaheliste standardite järgi. WFTO (www.wfto.com) Õiglase Kaubanduse Organisatsioonid on organisatsioonid, mis sisaldavad Õiglast Kaubandust oma tegevuste tuumas. Toodete importi ja/või jaotamist kasutatakse arendamise vahendina, mis on kombineeritud kampaaniate korraldamisega ja teadlikkuse tõstmisega. Sellised kavad lubavad lisada sotsiaalseid kriteeriume nagu näiteks pikaajalisi lepinguid, tähelepanu tööliste õigustele ja soolist võrdsust avaliku hanke protseduuridesse.

Miks ühendada Õiglast Kaubandust ja SFMi sertifitseerimist?

- Metsa sertifitseerimise süsteemid on head instrumendid, et edendada SFMi ja anda ligipääs turule, kuid ei ole võimelised tagama süsteemi võrdset kulude ja tulude jagamist mööda varustamise ahelat, metsa haldajast lõpptarbijani – midagi, mis on õiglase kaubanduse põhimõtete tuumas.
- SFMi sertifitseerimist kasutatakse põhiliselt Põhja-Ameerika ja euroopa suuremõõtmeliste tootjate poolt. Peaaegu 90 % sertifitseeritud metsadest (FSC & PEFC) on põhjapoolkeral. Ainult umbes 2 % troopilistest metsadest on sertifitseeritud.
- Sotsiaalsed ja keskkondlikud teemad, mis puudutavad maailma metsi, tõusevad esile peamiselt troopikas – eriti põlisgruppide ja töötajate õigustega.
- Kogukonna metsadel ja puidusektoris olevatel SMEdel (SMFEs) võib olla raske lubada kõrget SFMi maksumust ja selle sertifitseerimist, nende kasutamise väikesemõõtmelise loomuse tõttu ja turu ligipääsu puudumise tõttu.

See on viinud partnerluse kutseteni SFMi ja Õiglase Kaubanduse kavade vahel. Töö jätkub, et identifitseerida sobivaid mudeleid nende standardite kombineerimiseks, mis kindlustaks, et nad on Lõunas olevate väiksemate tootjate jaoks nii praktilised kui ka taskukohased ja euroopa jaemüüjate ning tarbijate poolt kasutatavad.

FSC ja FLO kahekordsed sertifitseerimise pilootskeemid

Õiglase Kaubanduse Sildistamise Rahvusvahelised Organisatsioonid (FLO) ja Metsa Korraldamise Eetika Nõukogu (FSC) Rahvusvaheline Keskus on algatanud ühise pilootprojekti, et testida kahekordset sildistamist (FSC ja FLO) kui vahendit, et tuua väikemaapidajate ettevõtetele õiglasi hindu ja uusi turuvõimalusi. FLO on arendanud puidu jaoks uue Õiglase Kaubanduse standardi, mis on kavandatud täiendama FSC Põhimõtteid ja Metsa Haldamise Kriteeriume väike- ja/või kogukonnal põhinevate metsanduse operatsioonide jaoks. FLO_CERT, Õiglase Kaubanduse iseseisev sertifitseerimise põhiosa, on vastutav FLO jaoks auditi tegemise eest, samal ajal kui FSC auditid (läbi viidud eraldi) viiakse läbi FSC süsteemi akrediteeritud sertifitseerimise põhiosade poolt.

Vihjed hankijate jaoks

Jätkusuutliku Puidu Aktsiooni (STA) projekti eesmärgiks on aidata avalikke võime ülalpool märgitud jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamisel oma puidu hankimise tegevustes – siis, kui hangitakse puidutooteid (nagu näiteks mööbel) või puitu kastavaid töid ja teenuseid (nagu näiteks ehitamine).

STA Juhend tagab selge nõuande selle praktikas rakendamise kohta ja seda saab alla laadida otse STA veebileheküljelt. (Kõige uuem STA Juhendi virtuaalne versioon: www.sustainable-timber-action.org).

Õiglase kaubanduse põhiprintsiibid²

- (a) õiglase tootja hind, õiglase palga garanteerimine, jätkusuutliku tootmise ja elamise kulude katmine. See hind peab olema vähemalt sama kõrge kui Õiglase Kaubanduse miinimumhind ja preemia, kus nad on defineeritud rahvusvahelise Õiglase Kaubanduse assotsiatsiooni poolt,
- (b) osamaksud peavad olema ette makstud, kui see on tootja poolt nõutud,
- (c) pikaajalised, stabiilsed suhted tootjatetega ja tootjate kaasatus Õiglase Kaubanduse standardi seadmisesse,
- (d) läbipaistvus ja jälgitavus läbi varustamise ahela, et garanteerida sobivat tarbija informatsiooni,
- (e) tootmise tingimused, mis austavad kaheksat Rahvusvahelise Tööjõu Organisatsiooni (RTO) Tuuma Konventsiooni,
- (f) austus keskkona vastu, inim- ja eriti naiste ja laste õiguste kaitsmine ning austus traditsiooniliste tootmismeetodite vastu, mis edendavad majanduslikku ja sotsiaalset arengut,
- (g) tootlikkuse arendamine ja volitus tootjate jaoks, eriti väikesemõõtmelised ja tähtsusetuks muudetud tootjad ja töölised arengumaades, nende organisatsioonid kui ka vastavad kogukonnad; selleks, et kindlustada Õiglase Kaubanduse jätkusuutlikkust,
- (h) tootmise toetamine ja ligipääs turule tootja organisatsioonide jaoks,
- (i) teadlikkuse tõstmise tegevused Õiglase Kaubanduse tootmise ja kaubandusesuhete kohta, Õiglase Kaubanduse missioonist ja eesmärkidest ning rahvusvahelise kaubanduse reeglites valitseva ebaõigluse kohta,
- (j) nende kriteeriumite järgimise jälgimine ja tõendamine, milles lõunapoolsed organisatsioonid peavad mängima suuremat rolli, viies selle sertifikaatsiooni protsessi vähendatud kuludeni ja suurendatud kohaliku osalemiseni,
- (k) regulaarne Õiglase Kaubanduse tegevuste mõju hindamine

Et saada rohkem informatsiooni Jätkusuutliku Puidu Aktsiooni (STA) projekti kohta, külasta palun:

www.sustainable-timber-action.org

See dokument on loodud Euroopa Liidu abiga. Selle publikatsiooni sisu on Jätkusuutliku Puidu Aktsiooni Projekti Konsortsiumi täielikul vastutusel ja seda ei saa mitte mingil viisil võtta Euroopa Liidu vaadete peegeldusena.

² Euroopa Parlamendi 2006. aasta 6. juuli resolutsioon Õiglase Kaubanduse ja arendamise kohta (2005/2245 (INI), 2. paragrahv